

21930

DICȚIONARUL ETIMOLOGIC

AL

LIMBII ROMÎNE

ELEMENTELE LATINE

DE

I.-A. CANDREA-Hecht OV. DENSUSIANU

PUBLICAT DE LIBRĂRIA SOCEC & COMP.
CU OCASIUNEA ÎMPLINIRII A 50 DE ANI DELA ÎNFIINȚAREA CASEI

261382 a.
20/11/31.

▣ ▣ ▣ ▣ ▣ ▣ ▣ BUCUREȘTI 1907 ▣ ▣ ▣ ▣ ▣ ▣

ATELIERELE GRAFICE SOCEC & COMP., SOCIETATE ANONIMĂ

FASC. II

CERE — FÎN

A B R E V I A Ț I U N I

MAI DES ÎNTREBUIȚATE ¹⁾

abr. = abruzzes	storico della Svizzera italiana	Costinescu (Dicționarul romano-francesu, 1870).
ac. = acusativ	bot. = botanică	cr. = croat
adj. = adjectiv	bresc. = brescian	crem. = cremasc
adv. = adverb	BSF. = Buletinul Societății filologice	cremon. = cremones
alb. = albanes	bucov. = bucovinean	Dalametra (Dicționar macedo-romîn, București, 1906).
alb. g. = albanes gheghic	bulg. = bulgăresc	dalm. = dalmat
alb. t. = albanes tosc	cal. = calabres	dat. = dativ
An. Car. = Anonymus Caransebesiensis, publ. de Gr. Crețu în „Tinerimea romînă”, n. s. I, 320—380	camp. = (sard) campidanes	dem. = demonstrativ
and. = andalus	canav. = canaves	der. = derivate
ap. = apud	cat. = catalan	dial. = dialectal
apul. = apulic	CGL. = Corpus glossariorum latinorum	dim. = diminutiv
ar. = aromîn	CIL. = Corpus inscriptionum latinarum	dr. = daco-romîn
arag. = aragonès	clas. = clasic	elv. = elvețian (francesa din Elveția)
Arch. gl. = Archivio glottologico italiano	clas. Dim. = Codex Dimonie (publ. în Weigand, Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache, I, IV, V, VI).	emil. = emilian
Arch. lat. Lex. = Archiv für lateinische Lexikographie	Cod. Vor. = Codicele voronețian	Encicl. = Enciclopedia romînă.
aret. = aretin	col. = colectiv	eng. = engadin
art. = articol	Col. Bujor. = Colecțiune de legiurile Romîniei, publ. de I. M. Bujoreanu, București, 1885.	etim. = etimologie
astig. = astigian	com. = comasc	fem. = feminin
astur. = asturic	conj. = conjuncție	fârș. = fârșeriot
augm. = augmentativ	Conv. lit. = Convorbiri literare	ferr. = ferrares
băn. = bănațean	Coresi, Ev. inv. = Coresi, Evanghelie cu învățatură, 1581	fig. = figurat
Barcianu (Dicționar român-germân, 1900).	cors. = corsican	fr. = frances
bearn. = bearnes		friul. = friulan
berg. = bergamasc		gal. = (sard) galures
biz. = bizantin		galiț. = galițian
Bobb (Dicționar rumanesc, lateinesc și unguresc, 1822).		gasc. = gascon
bol. = bolones		Gaster (Chrestomatie romînă, 1891).
Boll. Svizz. = Bollettino		Gaz. Tr. = Gazeta Transilvaniei
		gen. = genoves
		gen.-dat. = genitiv-dativ
		genit. = genitiv
		gr(ec). = grecesc

¹⁾ Lista completă se va publica la sfîrșitul lucrării.

- Ind. F. = Indogermanische Forschungen
 indic. = indicativul
 inf. = infinitivul
 interj. = interjecție
 interog. = interogativ
 ir. = istro-romin
 istr. = istriian (dial. din Rovigno, Pirano, etc.)
 it. = italian
 Jb., vezi WgJb.
 lat. = latin
 Letop. = Letopisețele Moldaviei și Valahiei, ed. a 2^a, București, 1872-4
 Levy (Provenzalisches Supplement-Wörterbuch)
 Lex. Bud. = Lexicon Valahico-latino-hungarogermanicum, Budae, 1825
 Lex. Mard. = Lexicon slavo-rominesc, publ. de Gr. Crețu
 lim. = limusin
 lion. = lionesc
 Lit. Cbl. = Literarisches Centralblatt
 loc. adv. = locuțiune adverbială
 loc conj. = locuțiune conjunctivă
 log. = (sard) logudores
 lomb. = lombard
 lor. = loren
 m. = masculin
 Mag. ist. = Magazin istoric pentru Dacia
 mant. = mantovan
 march. = marchigian
 Mărg. = Mărgăritare, București, 1691
 megl. = meglenit
 Mém. Soc. ling. = Mémoires de la Société de linguistique
 messin. = messines
 Mihăileanu (Dicționar macedo-romin, București, 1901)
 mil. = milanes
 mir. = mirandoles
 mirand. = mirandes
 mod. = modenesc
 mold. = moldovenesc
 monf. = monferrines
 mor. = morav
 munt. = muntean
 n. = neutru
 nap. = napolitan
 ngr(ec). = neo-grecesc
 nom. = nominativ
 norm. = normand
 nprov. = nou provensal (după Mistral, Lou tresor d'ou felibrige)
 num. = numeral
 olt. = oltenesc
 pad. = padovan
 parm. = parmigian
 part. = participiul
 pav. = paves
 per. = perugin
 pers. = persoana ; personal
 Petri (Vocabular rominesc - nemțesc, Sibiu, 1861).
 pf. = perfectul
 piac. = piacentin
 pic. = picard
 piem. = piemontes
 pist. = pistoies
 pl. = plural
 pol. = polones
 Polizu (Vocabular romino-german, Brașov, 1857)
 pop. = popular
 port. = portughes
 prep. = prepoziție
 pres. = prezentul
 pron. = pronume
 propr. = propriu
 prov. = provensal
 Ps. Sch. = Psaltirea scheiană
 Rassegna St. etn. = Rassegna degli studii etnografici, dialettali e toponomastici (extr. din „Archeografo Triestino“, Triest 1906)
 reat. = reatin
 regg. = reggian (din Emilia)
 regg. (cal.) = reggian (din Calabria)
 rev. = relativ
 Rev. cr.-lit. = Revista critică-literară, Iași
 Rev. ist. arh. = Revista pentru istorie, arheologie și filologie
 Rev. l. rom. = Revue des langues romanes
 rom. = romanic
 Rom. = Romania
 Rom. F. = Romanische Forschungen
 romagn. = romagnol
 rtr. = retoroman
 rus. = rusesc
 rut. = rutean
 s. = sub
 Săghinescu (Vocabular rominesc)
 sass. = (sard) sassares
 sav. = savoiard
 sb. = substantiv
 sbslv. = subsilvan (retoroman)
 sen. = senes
 Sez. = Șezătoarea, publ. de A. Gorovei

sic. = sicilian	Thes. gl. = Thesaurus glossarum emendatarum.	Varlam, Caz. = Varlam, Carte românească de învățătură, 1643
sîrb. = sîrbesc	tic. = ticines	vb = verb.
slav. = slavice	Tiktin (Rumänisch-deutsches Wörterbuch)	vegl. = vegliot
slov. = slovean	tir. = tiroles	ven. = venețian
sp. = spaniol	tosc. = toscan	vic. = vicentin
Stamati, Wb. = Deutsch-rumänisches Wörterbuch de Th. Stamati, Iași, 1852	trans. = transilvănean	viit. = viitorul
subj. = subjonctivul	trev. = trevisan	vr. = vechi romînesc
suf. = sufix	trient. = trientin	vsl. = vechi slav.
sprs. = suprasilvan (retoroman)	triest. = triestin	WgJb. = Weigand, Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache.
Szinnyei (Magyar Tájszótár, Budapesta, 1893-1901)	ung. = unguresc	Z. öst. Gymn. = Zeitschrift für österreichische Gymnasien
tarent. = tarentin	unipers. = unipersonal	Z. rom. Ph. = Zeitschrift für romanische Philologie
teram. = teraman	urm. = următor	zool. = zoologie
terg. = tergestin	v. = vezi; v (neumat de punct) = vechi : vfr., vit. = vechi frances, vechi italian	
Thes. = Thesaurus linguae latinae.	val. = valon	
	vald. = valdens	

~ pus după ar., ir. sau megl. arată identitatea cu forma daco-romînă precedentă.

† însemnează vechi romînesc.

* indică o formă neatestată.

< arată derivarea din forma următoare.

> " " " " precedentă.

|| desparte de daco-romînă formele ir. megl. și ar.

[Candrea] [Densusianu] indică o etimologie a unuia din autori nepublicată încă.

A APĂRUT:

GRAIUL NOSTRU

Texte din toate părțile locuite de Romîni

publicate de

I.-A. CANDREA OV. DENSUSIANU TH. SPERANTIA

Fasc. I, II (pag. 1—320)

Județele: Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Dolj, Romanați, Argeș, Muscel, Dimbovița, Olt, Teleorman, Vâlșea, Prahova, Ilfov, Ialomița, Buzău, Brăila, Rîmnicu-Sărat, Putna, Covurlui.

Prețul volumului întreg 4 lei.

Desind să sărbătorim împlinirea a cincizeci de ani dela înființarea Librăriei și Casei noastre de editură, prezentăm și dedicăm această lucrare publicului nostru și în special cititorilor și scriitorilor care ne-au dat prețiosul lor concurs în această jumătate de veac.

Am crezut că opera cea mai potrivită care să încununare activitatea noastră de atîția ani și să dea o mărturie de dragoste pe care am arătat-o pentru progresul științelor și literelor române este acest „Dicționar”. Autorii lui vin să arate, după cele mai nouă și mai trainice cercetări, bogăția de cuvinte pe care am moștenit-o din nobila și frumoasa limbă a aceloră care odată au fost cuceritorii lumii.

SOCEC & Comp.
Societate anonimă